

O'zingni angla!

HURRIYAT

MUSTAQIL GAZETA

2013-yil 16-oktabr, chorshanba * № 43 (847) * 1996-yil dekabrda chiqqan boshlagan * elektron manzil: info@uzhurriyat.uz * www.uzhurriyat.uz

Жисмоний фаоллик саратон хавфини камайтиради

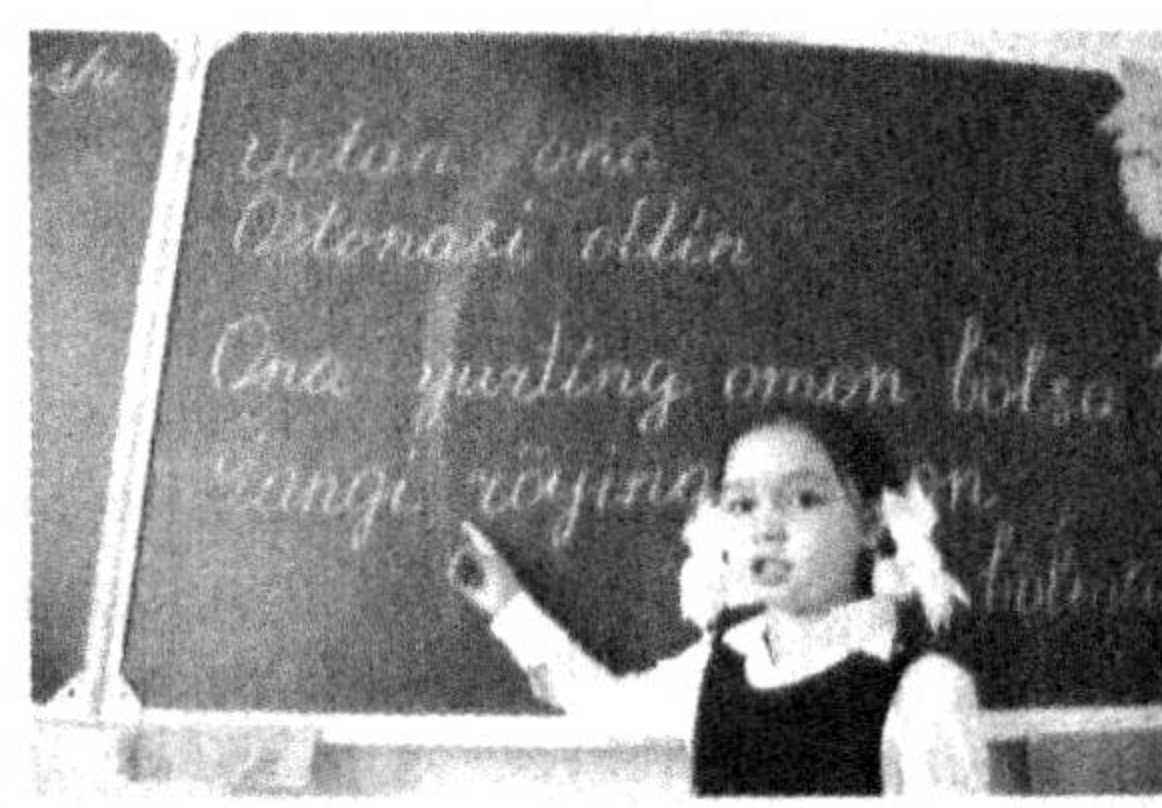
Америка онкологлар жамиятининг Атлантадаги бўлими ходимлари ўтказган тадқиқотлар эллик ва ундан катта ёшдаги аёлларнинг ҳар куни бир соат тоза ҳавода сайр этиши кўкрак беши саратони хасталигига чалиниш хавфининг анча камайтиришини тасдиқлашди.

⇒ 5-бет

Она тили — миллат руҳиятини белгилловчи омил

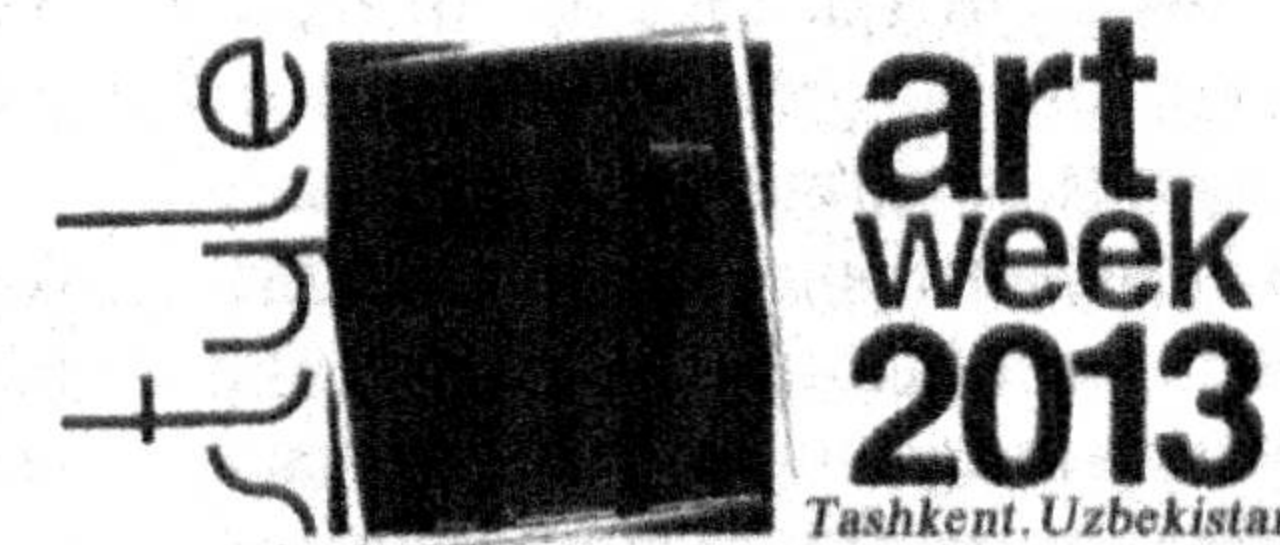
Она тилини пухта билиш, у билан ғурурланиш, авайлаб-асраш, миллий, маънавий жиҳатдан ўзлигини англаш ифодаси бўлса бошқа тилларни билишга интилиш маданият белгисидир. Шундай экан, тил миллий бойлигимиз, миллатимиз хулқи эканини унутмайлик.

⇒ 6-бет

Инжа туйғулар намоиши

Маданий тадбирнинг ўзига хос жиҳатларидан яна бири унинг доирасида ташкил этиладиган маҳорат дарсларидир. Бу галги сабоқлар қамрови олдингиларига қараганда кенглиги ва тармоқларга бўлиб ўтилиши билан эътиборга лойик.

⇒ 8-бет

ЧОРШАНБАДАН ЧОРШАНБАГАЧА

* Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 8 октябрь куни Оқсаройда Словакия Республикаси, Фаластин давлати, Исроил давлати, Бангладеш Халқ Республикаси, Франция Республикасининг мамлакатимиздаги фавқуллодда ва мухтор элчилари этиб тайинланган Павол Иван, Муҳаммад Абдулла Таршаҳаний, Кармела Шамир, Масуд Маннан ва Жак-анри Ольсдан ишонч ёрлиқларини қабул қилиб олди.

* 9 октябрда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Қурбон ҳайитини нишонлаш тўғрисидаги Қарори матбуотда эълон қилинди.

* Пойтахтимиздаги "Ўзэкспомарказ" мажмуасида "Ипак йўлидаги туризм" ўн тўққизинчи Тошкент халқаро сайёҳлик ярмаркаси ташкил этилди. Уч кун давом этган мазкур ярмаркада дунёнинг ўндан ортиқ давлатларидан 700 дан зиёд фирма ва компаниялар вакиллари қатнашди.

* 11 октябрь куни Оқсаройда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов мамлакатимизга расмий ташриф билан келган Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг (ЕХХТ) амалдаги раиси, Украина ташқи ишлар вазири Леонид Кожарани қабул қилди.

* 12 октябрда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг 16-17 октябрь кунлари Латвия Республикасида давлат ташрифи билан бўлиши ҳақидаги хабар матбуотда эълон қилинди.

"Hurriyat" газетаси «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси самолётларида ҳам йўловчиларнинг доимий ҳамроҳи.

Ж.НОРҚОБИЛОВ (ЎЗА) олган сурат.

МИРМИРОНГА БИР КЕЛИНГ!

Президентимиз Ислам Каримовнинг 2009 йил 3 августда қабул қилинган "Қишлоқ жойларда уй-жой қурилиши кўламини кенгайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори ижросини таъминлаш доирасида Қашқадарё вилоятида қишлоқлар инфратузилмасини ривожлантириш, аҳолининг турмуш шароитини янада яхшилаш борасида изчил ишлар олиб борилмоқда.

Намунавий лойиҳалар асосида тураржой массивларини қуриш, замонавий ижтимоий инфратузилмани яратиш борасида, айниқса, Қарши туманидаги Мирмирон маҳалласида амалга оширилаётган ишлар эътиборга молик. Бу ерда барпо этилган шинам ва кўрам уй-жойларни, бозор, супермаркет, маиший хизмат кўрсатиш маркази, нов-

войхона, болалар майдончаси, кенг ва тоза кўчаларни қуриб, кўнгил завққа тўлади. Барча қулайликларга эга, намунавий лойиҳалар асосида барпо этилган 290 уй-жой маҳалла кўрмига-кўрк, файз бағишланиш билан бирга янги хонадон соҳибларининг ободликда ва фаровон турмуш кечиришига хизмат қилмоқда. Суратда: Қарши туманидаги Мирмирон маҳалласи.

Қонунчилик

Интеллектуал тараққиёт йўлида

"Дастурий маҳсулотлар миллий индустрияси ҳамда интеграл микросхемалар топологияларини ривожлантиришни таъминлаш мақсадида ахборот соҳасидаги қонунчиликни такомиллаштириш"

Ахборотлаштириш соҳасида давлат сиёсатининг асосий йўналишларидан бири бу ахборот ресурслари бозори ва дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқишни ривожлантиришдир. Дастурий маҳсулотларни ишлаб чиқиш бўйича хизматларнинг миллий бозорида 268 дан ортиқ компания ва фирмалар фаолият юритмоқда.

Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш Концепциясида Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат ва жамият қурилиши тизимида замонавий ах-

борот-коммуникация технологияларидан кенг фойдаланиш ва миллий ахборот тизимининг ривожланишини таъминловчи ташкилий-ҳуқуқий чораларни тезкор амалга ошириш зарурлигини алоҳида белгилаб ўтди.

Бугунги кунда дастурий таъминотларни яратиш саноатининг муҳим соҳасига айланди. Чунки бу жараён ахборот-коммуникациялари тараққиётининг ўзагини ташкил этиб, глобаллашув шароитида миллий иқтисодиётнинг инновацион ривожланиши ва рақобатбардошлигини таъминлашга хизмат қилади. Бундай ҳолат ЭҲМ учун дастурларни яратиш, фойдаланиш ва ҳимоя қилиш билан боғлиқ муносабатларни ҳуқуқий бошқаришнинг тегишли тизимини ишлаб чиқишни талаб қилади.

2

ОБУНА — 2014

Қадрли юртдошлар!

Азиз муштарийлар! "HURRIYAT" газетаси — маънавиятимизни янада бойитишда, ижтимоий фаоллигимизни оширишда, жамиятни демократлаштириш, халқимизнинг фаол фуқаролик позициясини шакллантириш йўлида замондошларимиз ҳамжиҳатлик билан бажараётган хайрли ишларнинг фаол таъриботчисидир. 2014 йил учун обуна бошланди. Сиз ҳам жамоатимиздан четда қолманг! Обуна бўлинг!

Эслатиб ўтамыз: "HURRIYAT"нинг нарм индекси — 233

"HURRIYAT" ГАЗЕТАСИ СИЗНИНГ ДОИМИЙ ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛИШИГА ИШОНАМИЗ

Қарор ва ижро

Меҳр-мурувват — инсонга зийнат

Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида миллий ва диний қадриятларимизни тиклаш ҳамда ривожлантиришга қаратилаётган алоҳида эътибор аҳоли ўртасида аҳиллик, ҳамжиҳатлик ва меҳр-қибатни мустаҳкамлаш, ёш авлод маънавиятини янада юксалтиришга хизмат қилмоқда. Истиқлол туфайли қайта тикланган ва кенг нишонланаётган Қурбон ва Рамазон ҳайитлари байрамлари бунга мисолдир.

Давлатимиз раҳбарининг 2013 йил 8 октябрда қабул қилган «Қурбон ҳайитини нишонлаш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, мамлакатимизда Қурбон ҳайитининг тартибли, халқимизнинг миллий қадриятларига мос равишда ўтишини таъминлаш юзасидан кенг кўламли ишлар амалга оширилди.

Шу кунларда юртимизнинг барча ҳудудларида ушбу айём уюшқоқлик ва ҳамжиҳатлик билан ташкил этилди. Аҳоли яшаш жойлари, кўчалар, маданий-маърифий тадбирлар ўтадиган жойлар, маҳалла гузарлари, зиёратгоҳ, қабристонлар, тарихий ёдгорлик мажмуаларида тозалаш, ободонлаштириш

ишлари ўтказилди. Худудлар янада обод, саранжом-сарийшта холга келтирилди. Ўзбекистон "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати томонидан бундай тадбирларда ёшларнинг фаол иштирокини таъминлаш, ўсиб келаётган авлодни эзгу анъаналаримизнинг муносиб даражасида таъминлаш ҳамда тарбиялаш мақсадида бир қатор лойиҳалар амалга оширилмоқда. Тегишли давлат ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда ўтказилаётган "Эзгу ишда "Қамолот" билан", "Ўтганлар руҳини шод этайлик", "Уч авлод учрашуви", "Меҳр-мурувват — инсонга зийнат" каби мавзуларда турли акциялар, хайрия тад-

бирларида ёшлар фаол иштирок этаётир. Хафтанинг шанба ва якшанба кунлари ёшлар иштирокида қабристон, зиёратгоҳ ва табаррук қадамжоларда хашарлар уюштирилди.

— Туманимизда ўндан зиёд қабристон ва қадамжолар бор, — дейди "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Олмазор туман кенгаши раиси ўринбосари Шукрулло Анавров. — Улар ёшлар бошланғич ташкилотлари ётақчилигида тизимли асосда ободонлаштирилиб, чиқиндилар белгиланган жойга чиқариб ташланди.

2

Орамиздаги одамлар

Олтинкул туманидаги Мамаюсуфчек маҳалласида яшовчи Абдуфаттоҳ ота Зайнобиддиновнинг ҳаёт йўли, кечаги ва бугунги кунини айнан ўзбек деҳқонининг таржимаи ҳоли деса...

Ўзбекнинг феъл шунчақа

Ҳа, ҳақ қилиб, бизда ер билан тиллашмаган — дарахт экиб, мева олман, экин экиб, ҳосил йигмаган нурунийнинг ўзи йўқ. Қишлоқдошлари «раис бува» деб иззатлайдиган Абдуфаттоҳ ота ҳам шуларнинг бири.

Очерк

Ҳа, ҳақ қилиб, бизда ер билан тиллашмаган — дарахт экиб, мева олман, экин экиб, ҳосил йигмаган нурунийнинг ўзи йўқ. Қишлоқдошлари «раис бува» деб иззатлайдиган Абдуфаттоҳ ота ҳам шуларнинг бири.

Замира РЎЗИЕВА Анджеон вилояти

лаб қилиш, ҳукмрон доиралар устунлигини намоеън этиш эди, ҳолос. Минг бор шукур, Мустаккилик барига хотима ясади. Мана, бугун Ҳуртобимиз раҳнамолигида халқимиз ўзбеклар иши ҳақиқатда қанақа бўлишини, ўзбек нималарга қодирлигини бутун дунёга кўрсатди...

нинг пайкали бошида ҳаммани сафарбар қилиб турди. Раис буванинг айтишича, «ерга муҳаббатим бор, ерни севаман», дейишнинг ўзи бўлмайди. Бу севги, бу муҳаббат ҳар бир томринида айлангани керак. Токи, у ҳаётининг гўзал қилсин...

Журналистик кузатув

Гап доридами ё қутисидами?

Ота-оналар фарзандига ҳамма нарсанинг энг яхшисини муносиб кўради. Ноз-неъматларнинг ҳам, кийим-кечак, уйинчоғу қўғирчоқларнинг ҳам энг "тоза"сини боласига илинади.

Дўхтирнинг ҳар бир сўзига бешак амал қилиб, буорган неки дори-дармони бўлса, топиб келасиз, айтганини муҳайё қиласиз, шундай эмасми? Аммо айрим шиқорлар мана шундай хурматни суистеъмол қилишмаяптимикин? Нима гап экан, деб ҳушёр тортидингиз-а, мухтарам ўқувчи? Бўлмаса эшитинг. Утган бир йил мобайлида ўз бошимдан ўтказганларим ва гувоҳи бўлганларим, кузатганларим сизни ҳам мулоҳазага чорласа ажаб эмас.

Фарзандим 6 ойлигида қаттиқ шамоллаб қолди. Турли турдаги дорилар қор қилармагач, поликлиникамиз шиқорлари «Цефтриаксон» деган уколни буюришди. Уч кунлик муолажадан сўнг боламнинг соғлиги яхшиланди. Биз ёш ота-онанинг дўхтир опамиздан беҳад миннатдорлигини кўрсангиз эди! Ахир неча кунки юзиди қувонч нишониси кўринмаган гўдагимиз опанинг «аччиқ» уколи тувайли яна қижир-қижир кула бошлайди.

Ҳа, бу саргузаштлар йил давомида шу тарзда бир неча марта бўлиб ўтди. Уғлимизнинг соғлиги ўнлаб марта кетди. Аммо мен ҳар сафар шақримизнинг барча қўчаларида уч-тўрталаб 24 соат давомида ҳалқимизга беминнат хизмат кўрсатиб келаётган дорихоналар ёнидан ўтарканман, дори эмас, дори қўтилариди сир ҳақида ўйлайман. Ниҳоят, бу тилсимни очиб муваффақ бўлдим чоғи. Қандай қилиб дейсизми?

Яқинда маҳалламиздаги поликлиникада тиббий кўрикдан ўтишимга тўғри келди. Аёллар шиқорлари хонасидаги навбатдан жой олдим. Бекорчиликдан атрофимдаги хотин-қизларни кузатаман. Нохос улларнинг қўлида оқ целлофан қўлини олиб, ҳамшира хузурига бордик. У қутини сўради. Мен айбдорона бош эгдим: «Болам йиртиб қўйди...». У эса дори қўтиларининг бир бурчидан йиртиб олинган қозғоларга тўла пакетини кўрсатди: «Биз бунинг серия рақамини касаллик варақангизга ёзишимиз керак». Мен ҳайрон бўлдим: серия рақами уколнинг шиша идишида ҳам борку.

Касалхонадан чиқар эканмиз, шиқорларга «алоҳида раҳмат»имизни айтиб, уйга қайтдик. Буни қарангки, қувончимиз узоққа чўзилмади. Вужуди нозиккина ўғлимиз яна боғли касалликдан азимат чека бошлади. Ноилож иккинчи марта шиқонхонага даволанишимизга тўғри келди. Табиб табиб эмас, бошидан ўтказган табиб, дея бекорага айтишмаган экан. Дори-уколларнинг ноини эшитавеганамиздан улар ёд бўлиб кетди. Аммо бу сафар ўғлимга шиқор буюрган уколнинг номи бизни ажаблантирди: «Базит» эмас, «Цефтриаксон» эмас, «Сефаксон». Дўхтир опа тушунтирди: «Сизлар Ўзбекистонликни, Россияликни бекора ишла-тибсизлар, улларнинг самараси қана. Бунинг фақат Украинада ишлаб чиқарилганини олингилар. Шу жойига келганда менинг хизмакчилигим тўғри: «Ахир арзонгина Ўзбекистоннинг уколдини олганимизда ҳам анча вақтгача касал бўлмай юривдик-ку». Бу гапимга жавобан у шундай деди: «Арзон молга умчанг, қизим, қимматнинг ҳикмати бўлади. Эрингизга айтинг, шуни олиб келисин». Хуллас, бу сафар эрим чўнтагини қўп-қуруқ қилиб, уколларнинг «энг зўри»ни олиб келди. Бу гап ҳам нуқул дори кути ўйнайдиган ўғлимдан қўтиларни тортиб олаверилди. Мен эса бунга тушунмай ҳайрон эдим.

Луқма

Мададга муҳтож маданият уйи

Ҳазрат Румийда шундай ҳайратомуз ҳикмат бор: «Ё аслинг каби кўрин, ё кўринганинг каби». Суратдаги шимарсани кўриб ажабланиясиз-а? Ҳа, бу аслиятдан олинган фотосурат. Сиз-ку суратда кўрярсиз, бироқ биз кўзимиз билан кўриб, ҳануз манг бўлиб қолдик. Эҳтимол, уни бирор сабабавот ё мевалар сақланадиган омборхонага ўхшатгандирсиз. Таҳминан бизникига ўхшаши. Нега десангиз, ўзимиз ҳам бу ғарибхонани дастлаб бир жойга ўхшатдик. Бароқ ташбеҳимизни сизга айтганимиз келмади. Уят бўлади. Сиз кўриб турган суратдаги ушбу шефирли том ростдан ҳам маданият уйи. Нишонмаясиз-а? Ҳа, бу айни ҳақиқат! Фарғона тарафларга бирор сабаб билан йўлингиз тушиб, Риштон туманининг Авазбой қишлоғига кириб ўтсангиз, сиз ҳам бу манзарани ўз кўзингиз билан кўриб, уялардингиз.

Лекин маданият уйининг эшиги қўлланган эди. Аслида у ерни кўриб, ушбу луқмаи ёшиш учун бормагандик. Нима бўлганида ҳам «маданият» деган сўзнинг бунчалик ажволга тушганига қараб туролмадик. Қолаверса, ҳақ сўзни айтиш биз журналистларнинг иши. Бир жиҳатдан маданият уйини қўлланган ҳолда қўрганамиз яҳши бўлди, назаримизда. Нега деганда, ташқи кўриниш алдамчи бўлади, деган тушулчу ба маданият уйи учун айтилмаганини юрагимиз сезиб турарди. Гапнинг пўскалласини айтсак, ичкарининг «жамоли» ташқаридан ҳам ўтиб тушишдан ҳайқидик. Мақсадимиз юқориде айтганимиздай тирноқ орасидан кир қидириш ё айбдор ахтариш эмас, маданият уйини маданиятлик кўринишда кўриш. Биз қўшмай-чатмай, Румий бобо айтгандай, асли каби кўринган ҳақиқий манзарани кўрсатдик, ҳолос. Бу ёғига нима қилиш қишлоқ аҳли ва мутасаддиларнинг ихтиёрида. Ҳар ҳолда қараб туришмас...

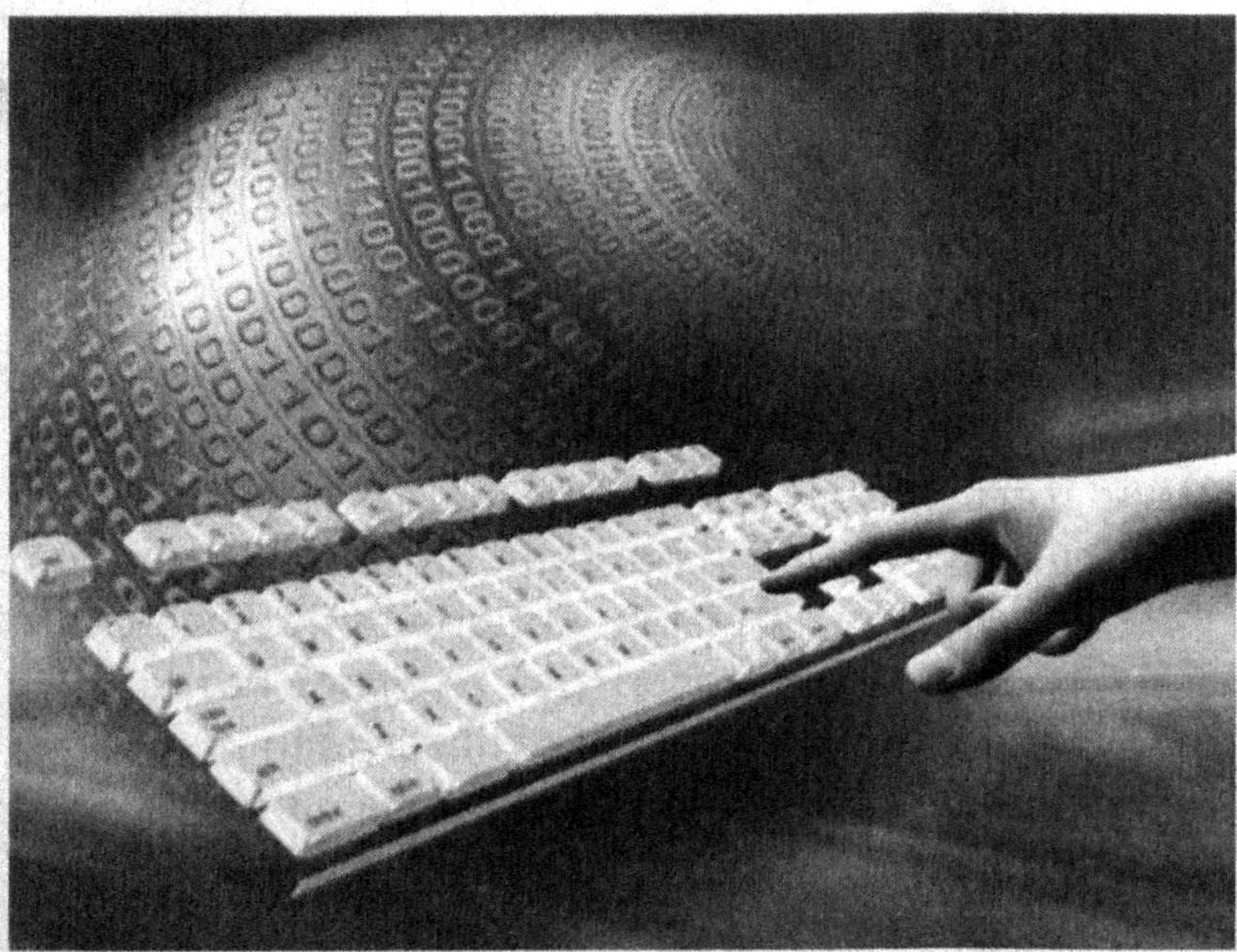
Авал қандай бўлган билмадиг-у, бироқ қишлоқнинг қоқ марказида, бир ёнида мактаб, бир ёнида маҳалла идораси жойлашган эса-да, мазкур маданият уйининг бундай ғариб аҳволга тушиб қолишига ҳеч қандай ўзини айбдор санамайди: на маҳалла оқсоқоли, на мактаб ўқитувчилари ва на қишлоқ аҳли. Тўғри-да, вақт пулга айланган замонда ҳар ким ўз ишини қилиши керак-да. Бунга «юқори»дагилар бош қотириниш. Юқоридегилар ким? Туман марказий маданият уйини ё туман ёшлар ижодиёти маданий-маърифий марказими? Нега уллар қайғурсин экан, дейсизми? Негаки, маданият уйининг пешонасида шундай ёзувлар бор: «Туман марказий маданият уйига қарашли №1 Авазбой филиали», «Туман ёшлар ижодиёти маданий-маърифий маркази Авазбой қишлоқ филиали».

Фозил ЖАББОРОВ, «Hurriyat» мухбири

Хуқуқий эксперимент

АХБОРОТ ХИЗМАТИ – МУҲИМ БЎҒИН

Аввало шуни таъкидлаш керакки. «Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида»ги қонун синови юзасидан Бухоро ва Самарқанд вилоятларида ўтказилган хуқуқий эксперимент муваффақиятли эканлиги тўғрисида...

Қонун лойиҳасининг «Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти очиқлигини таъминлашнинг асосий принциплари» деб номланган 3-моддаси иккинчи бандига «ошкоралиги» сўзидан кейин «ўз вақтида берилиши» деган иборани қўшиб керак. Чунки айрим ташкилотлар томонидан ахборотнинг кечиктирилиши берилиши унинг аҳамиятини тушириб юборади...

лат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолиятининг очиқлиги тўғрисида... «Сийёсий партиялар» сўзларини киритиш лозим. Чунки сийёсий партиялар мамлакатнинг демократик муносабатларини шакллантиришда катта қўшма ҳисобланади...

«Ахборотдан фойдаланувчилар» сўзларидан кейин «Сийёсий партиялар» сўзларини киритиш лозим. Чунки сийёсий партиялар мамлакатнинг демократик муносабатларини шакллантиришда катта қўшма ҳисобланади...

Чунки аҳолини ҳудудий дастурлардан хабардор этиш, улар ижросини таъминлашда катта аҳамиятга эга. Тегишли идоралар агар жиддий сўралмаса, муҳим ҳудудий дастурлар матнидан аҳолини хабардор этишга эътиборсизлик билан қараши...

Тажриба шуни кўрсатадики, идора раҳбарининг масъулияти қонун ижросини таъминлашда катта аҳамиятга эга. Ижодий ҳодимларимиз жойларда бўлишганида ахборот олишда айнан раҳбарнинг эътиборсизлиги...

Харакат қилади. Шу боис қонун лойиҳасида очиқликни таъминлашда раҳбар жавобгарлиги тўғрисида таъкидлаш керакки, хуқуқий эксперимент ўзининг ҳал қилувчи босқичига кирди...

Ғишлари баённомалари ёки пресс-релизлари бандини қўшиб зарур. Чунки имзоланган баённома расмий кўчга эга. Қонун лойиҳасининг 6-моддаси давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти тўғрисидаги ахборот манбаларига бағишланган...

Саккизинчи модданинг биринчи қисмидаги сўнги «мумкин» сўзини «шарт» сўзи билан алмаштириш қонун моҳиятини янада қучайтиради.

Ун биринчи модданинг учинчи қисмидаги «Ахборотни янгилаш тезлиги» ибораси «Ахборотни янгилаш даврийлиги...» деб ўзгартирилиши тўғрисида...

21-моддадаги «расмий» сўзидан сўнг «маънода» деган сўз киритилиши зарур. Бу ҳолат «Норматив-меъёрий ҳужжатлар тўғрисида»ги Қонун нормаларига мос келади.

Фармон ТОШЕВ Самарқанд вилояти

Талаба қизимга мактублар

3. Амалиёт касбга кўникишдир

Ассалому алайкум, кўзим қораси. Аввалги мактубда назарий билимлар аҳамияти ҳақида суҳбатлашдик. Унинг зарурати аён ҳақиқат, лекин амалиётсиз назария, шоир айтганидек, қуруқ бўлиб қолишини ҳам таъкидламоқчиман...

маълумотлар билан ҳам шу курс орқали танишасан. Яна бир асосий жиҳати, унда янгилик эътиборини илк кўникмалари ўргатилади, яъни талаба-журналист ёза бошлайди. Ёзилган материаллар фақат қоғозда қолиб кетмаслиги учун дастлаб деворий газеталарда «чоп этилади»...

мартаба газета чиқариш маъносини ҳис қилишинг, яъни бош муҳаррир бўлишинг шартлиги ойдинлашади. Уни баҳолашда эса «чоп этилган» янгилик ва мақолаларнинг муҳимлиги, тезкорлиги, ўқишлилиги, таҳрири, саводхонлик даражаси ва дизайни ҳисобга олинади...

рифий йўналишга ихтисослаштириш, публицистиканинг турли жанрларида ёзиш маҳоратини ошириш ҳисобланади. Амалий машғулотларни ташкил этиш бўйича махсус дастур яратилган, аҳамиятлиси, маҳорат мактаби учун таҳририятнинг кенг ва шинам хонасида шароит мавжуд. Унда тингловчилар Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган журналистлар, «Олтин қалам», «Энг улуг, энг азиз», «Йилнинг энг фаол журналисти» танловлари соҳа-риндорлари, тажрибали қаламкашларнинг кўп йиллик тажрибасини ўрганадилар...

деган саволга жавоб берасан. Мутахассислар фикрича (камгина ҳам уларга қўшилиши) давлатда амалиётни ўташ сўз қўлаш, гапни раво тузиш, муаммо таҳлили ва унинг ечимларини кўрсатиш, таҳрир маҳорати сингари кўникмаларни эгаллайдилар. Ана шу жараёнда иштирок этган ижодкор оммавий ахборот воситаларининг бошқа турларидан ҳам муваффақият билан ишлаш олади...

аётий тажрибалар шуни кўрсатадики, мазкур факультетта нафақат журналист, балки таниқли дипломат, моҳир таржимон бўлиш каби яна бир қанча озулар билан ҳужжат топширадилар. Ўқишга кирган эса, биринчи курснинг илк кунлариданоқ журналистика амалиётга дуч келадилар. Соҳа моҳиятини англаган талабалар кўйинчиликсиз ёзишга киришиб кетадилар. Машаққатни англамасдан қизиқиб кирганлар ҳам харакат қилиб кўрадилар, лекин...

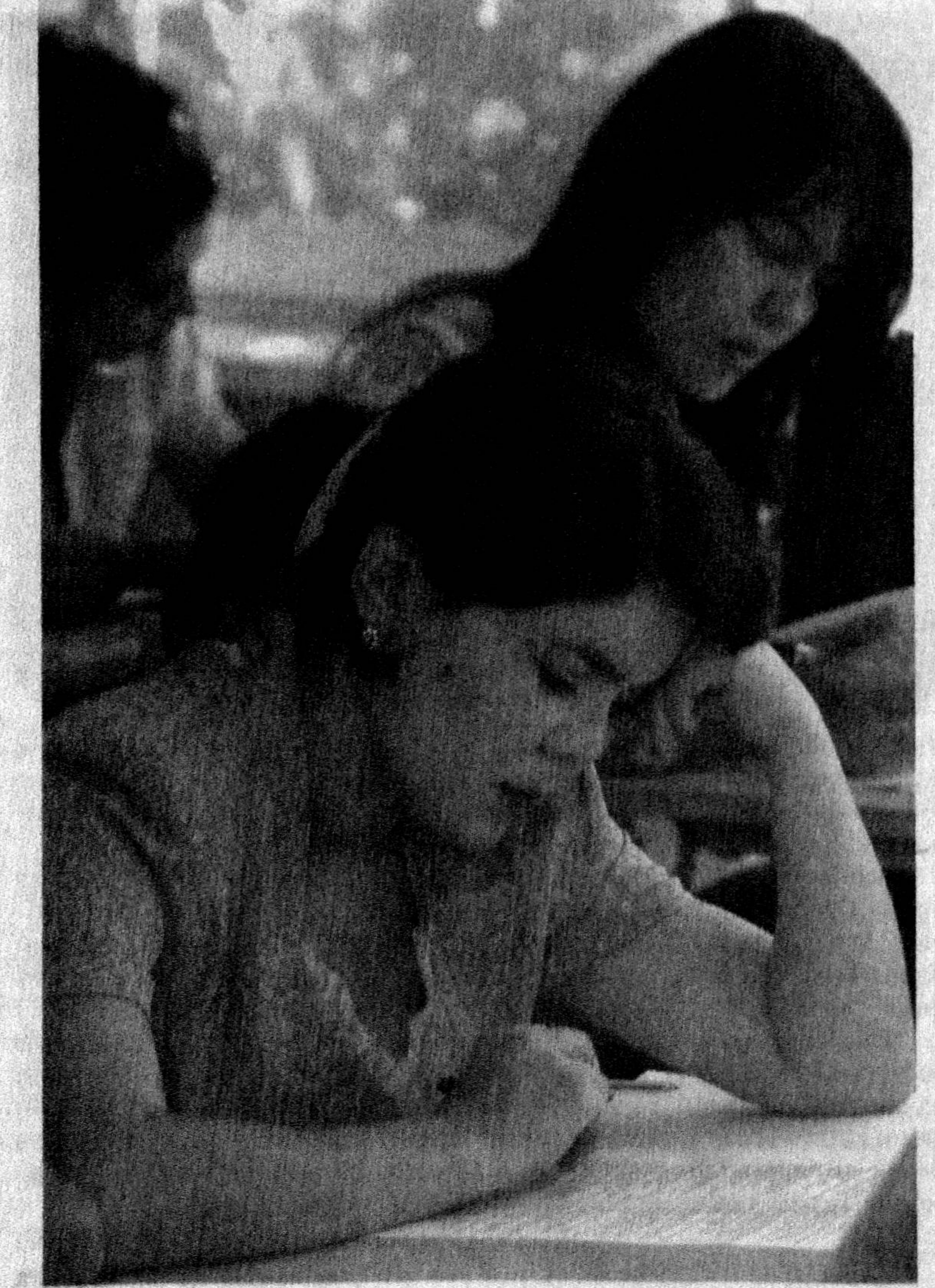
Улар моҳиятини тушуниш ва улар асосида ёзиш осон амалга ошадиган жараён эмас. Бунинг учун йиллаб ўқиш, ўқиш, ёзиш, ҳа, айнан ЁЗИБ ўрганишинг ва натижада ўз ёзиш услубига эга журналист бўлишинг керак.

Улар моҳиятини тушуниш ва улар асосида ёзиш осон амалга ошадиган жараён эмас. Бунинг учун йиллаб ўқиш, ўқиш, ёзиш, ҳа, айнан ЁЗИБ ўрганишинг ва натижада ўз ёзиш услубига эга журналист бўлишинг керак.

Биринчи курсда ахборот жанрларини ўргансанг, иккинчи курсда янада мураккаброқ бўлган таҳлилий журналистика сирларини воқиф бўласан. Воқиф бўлгучилар кўп, қизим, лекин воқеа-ҳодиса ёки муаммонинг моҳиятини ҳар томонлама очиб, чуқур таҳлил ва маҳорат билан ёза оладиган ҳақиқий журналист бўлишга интилувчи иқтидорлар нисбатан кам.

Биринчи семестрда деворий газетига ёзган бўлсан, энди таҳрирбанг ошиб, даврий нашрлар учун материал тайёрлай бошлайсан. Чунки мавзада семестр амалиёти, ёзги амалиёт деган мажбурият ҳамда имкониятлар пайдо бўладики, мажбуриятни қўзғабунимчилик (дейлик, танишлар билан ёрдамда «мақолача» чоп эттириш) билан «ёпса» ҳам ҳеч ким сезмайди, гўё. Аммо имкониятдан фойдаланмаслигинг энг катта йўқотишинг бўлади. Ишга жойлашиш пайтида сенга бундай имконият берилмайди. Семестр амалиётини ҳам, ёзғисини ҳам ўтилган жанрлар бўйича бештадан чоп этилган материал топшириш даркор. Аслида, бешта дегани бу минимум талаб талаб учун. Тажриба шуни кўрсатадики, фаол талаба-журналист йигирма-ўттизта мақола ва хабарларни бемалол ёзиб, чоп эттира олади.

Бу борада янада кўпроқ маълумотга эга бўлишни хоҳласанг, устоз журналист Хурсид Дўстмуҳаммад қаламига мансуб «Журналист бўлмоқчимисиз?» (Т.: Янги аср авлоди, 2001) рисолини диққат билан ўқиб чиқишингни тавсия этаман. Ўқишга қизиқтириш, шу билан бирга, қизиқиб ҳақиқатга фикрга тўхталиш учун устоз ўқитларидан бир чимдим илиманган: «... Дунёда нима кўп — соҳа ва мавзу кўп! Инсоният учун уларнинг бири биридан муҳим, бирок битта журналист дунёдаги барча мавзуда бирдек қалам тебратавермайди-ку. Тўртинчи? У ҳолда нима қилмоқ керак?»

Мазкур дарслар ҳам одатий 80 дақиқалик машғулотларда ўтилади. Публицистик асарни эса бу фурсатда ёзиб тугатиш амри маҳол, албатта. Шу боис унинг асослари, ўзига хосликларини дарсда ўрганишинг ва ҳар бир ўтилган жанр бўйича тез фурсатда қоғоз қоралаб, курсдошларинг, домланг, устоз журналистларга ўқитиб, фикр сўрашинг, уларнинг тақлифлари асосида қайта ишлашинг, таҳрир қилишинг айна мудао бўлади.

Семестр амалиёти даврида марказий нашрлар қошида ташкил этиладиган «Маҳорат мактаблари»да иштирок этиш ҳам яхши самара беради. Бунга камидан иккинчи курсда таҳсил олаётган талабалар қабул қилинадиган «Маърифат» маҳорат мактабини мисол сифатида кўрсатишимиз мумкин.

Эзги амалиёт семестр амалиётдан фарқ қилади. Негаки, ёзги амалиётда талаба таътилга чиққач, факультет йўлланмаси билан анжумани бир таҳририятга боради ва турли топшириқлар олиб, шунингдек, ўйлаб юрган мавзуси бўйича ёзади. Бу даврда у бутун фикри хаёлини амалиётга қаратади. Аслида эса ижодкор ҳар қандай шароитда ҳам фикрини қозғашга тўхтамайди. Лекин ёзғи таътидан фойдаланиб қўшимча курсларда, олайлик, тикувчилик, пазаандаликни ўрганадан, дегувчи қизлар ҳам бўлади. Бу ҳам тўғри, вақтини самарали тақсимласанг, ҳаммасига улгуриш мумкин, деган фикрдан.

Унинг асосий вазифаси талаба-журналистларни таълим-тарбия, маънавий-маънавиятнинг баённомалари ёки пресс-релизлари бандини қўшиб зарур. Чунки имзоланган баённома расмий кўчга эга. Қонун лойиҳасининг 6-моддаси давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг фаолияти тўғрисидаги ахборот манбаларига бағишланган...

